

50. *Xanthium italicum* Nob.

X. caule inermi maculato, ramoso, fructu ovato-oblongo, aculeato, aculeis uncinatis confertis, echinatis Nob.

X. *echinatum* Nocc. et Balb. Flor. Ticin. 1. p. CXXXIX. (non Murray).

Radix ramosa fibris et fibrillis abunde instructa. Caulis ramosus 2-4-6 pedalis, teres, crassus, scaber, lineis atro-purpureis sparsis maculatus; ramis alternis, longis, divaricatis, ramulos alios ferentibus. Folia alterna, longe petiolata, trinervata, lobata, utrinque scabra nec non viridia, lobis parum profundis, qui denuo in minores lobos plerumque subdivisi: petioli scabri longitudine foliorum, sensim attenuati, supra purpurescentes, sulco longitudinaliter exarati, semi amplexicaules. Flores omnes axillares, numerosi, conferti, quorum masculi constanter superiores brevissime pedunculati ac fere sessiles, quorum calyx communis polyphyllus. Stamina filamenta erecta apice antheris quinque distinctis instructa, violacea. Foeminaei basi bracteati, bracteis subulatis deciduis. Nux ovato-oblonga, undique aculeata, aculeis rigidis, apice simpliciter uncinatis, singulis undique echinatis. Rostra bina, patula, uncinata, quorum uncini convergentes. Styli basi laeviter complanati, hinc bifidi, e latere interiori uniuscujusque rostri versus extremitatem prodeuntes.

Observ. Diu hanc speciem habui pro *Xanthio echinato* Murr. Comment. Gotting. 1785. t. VI. p. 32. t. 4., et illam revera sub hoc nomine nisi ad clarissimos botanicos, inter quos *De Candolium* et *Bertolonium* censere placet. Nihilominus, post quam majori diligentia nostram perscrutaverim plantam, et hanc cum descriptione et icone *Xanthii echinati* a Celebri *Murrayo* traditis comparaverim, nunc mihi videtur planta eadem ab hoc notis sequentibus differre:

I. Caulis plantae nostrae octies, vel decies illo plantae *Murray* crassior, multo magis elatus, et ramosus, ramis scilicet longis, divaricatis, ramos alios gerentibus instructus:

II. Folia distinctius trilobata:

III. Flores foeminaei haud constanter bini, vel terni e singulis axillis, sed saepe saepius quatuor, sex, octo et plures:

IV. Styli solummodo bini, non quatuor, unus nempe cuique rostro respondens, e latere interiori utriusque rostri, non basi sed eorum extremitatem versus, prodeuntes; vix rostris egressi in duas partes divisi, sive bifidi, ac statim incurvi, numquam rostrorum fines excedentes.

Discrimina haec quidem sufficere videntur, ut planta nostra pro specie distincta censeatur.

Habitat in multis Italiae locis: illam juveni prope mare in regione *Porto di Fermo*, eamque abundantissimam secus decursum fluminis Padi a viciniis Augustae Taurinorum Ticinum usque perspexi. Mense Augusto floret; et semina mense Octobre maturitatem capiunt.